

Milí spolužáci, vážení hosté.

Dovolte, abych vás i já pozdravil u příležitosti přijetí našeho *Zlatého ročníku* absolventů GUH 1973 mezi „stařešiny“. My, za chvíli již oficiálně stařešinové a stařešiny (pro 1. pád ženského rodu má čeština skutečně poněkud nelibozvučný výraz „stařešiny“), jsme studovali jako 4.D, tj. třída s rozšířenou výukou jazyků, v období 1969-1973. Nebyla to lehká doba, především pro naše rodiče, v okupační době začali procházet prověrkami, mnozí byli vyhozeni z práce, společenské klima bylo dusné a podezřívavé. Toto dusno se nevyhnulo ani našemu gymnáziu a naše třída to pocítila obzvláště bolestně. Náš milovaný a obdivovaný třídní profesor Jan Hašek, učitel českého a ruského jazyka a literatury, musel po dvou letech, které s námi strávil jako třídní, gymnázium na základě čistek opustit. Byl prostě vyhozen.

Na rozloučenou nám napsal dopis, z něhož si dovolím krátce citovat:

Vysvětlit vám logicky, proč se musíme rozloučit, nelze... Dávat rady v takové chvíli je asi málo platné. Tak aspoň jednu: bojujte v životě, držte se pohromadě... A nezapomeňte na sport ani na poezii a zábavu i na to, co dělat po maturitě...

Jan Hašek byl pedagog *par excellence*, který toho pro nás hodně udělal, a ještě hodlal udělat. Místo Haška přišel jako třídní Dr. Jiří Pelán. Také bohemista, velký odborník, ale Hašek to prostě nebyl...

* * *

Na úvod našeho setkání zazněla rozjásaná studentská hymna *Gaudeamus igitur*. Možná vás překvapí, že tato píseň (mimořádně má 10 slok) není tak úplně rozjásaná, jak by se mohlo zdát. Ostatně původní název této písně je *De brevitae vitae* – o krátkosti života. Hned v první sloce se totiž praví:

Radujme se tedy, dokud jsme mladí: po radostné mladosti, po žalostném stáří, nos habebit humus – budeme patřit zemi. Ani druhá sloka není o nic veselejší, naopak je krutě pravdivá: *Náš život je krátký, zakrátko se skončí; smrt přijde rychle, uchvátí nás krutě...*

Myslím, že je to adekvátní píseň pro slavnost stařešinů. Když navíc převedeme tuto prognózu do jazyka demografické statistiky, vyjevují tato slova tvrdou pravdu. Podle úmrtnostních tabulek má každý muž z našeho *zlatého ročníku* před sebou v průměru ještě (nebo snad jen?) 12,7 let života, každá žena: 15,8 let života.

A dovolte ještě jednu poznámku na téma studia a trvání lidského života. Hodně se dnes hovoří o společnosti vědění a nutnosti celoživotního učení. Česká spisovatelka Libuše Palková k tomu sarkasticky poznamenává: *Život je škola, kde se neustále učíme – s tím rozdílem, že místo závěrečného vysvědčení o studiu nebo výučního listu je nám vystaven list úmrtní.*

* * *

Ale již dosti smutku, dosti lkaní, opusťme molovou tóninu a přeladme na dur. J. V. Sládek by jistě v tomto kontextu přepsal začátek své známé básně *Dosti nás* ve sbírce *Jitřní písně* takto: *Jsmo staří, slabí – Dosti těchto řečí! Jen kdo tak zoufá, stár a malý jest...*

Naše 4.D si konec konců své studium užívala. Bylo nás 30 slečen a 6 jinochů, tedy 36 adolescentů plných života, v nichž vrcholilo **tělesné** (a snad i psychické a sociální dozrávání) s jeho

všemožnými efekty. Všichni jsme byli orientováni na výuku humanitní a jazykovou, takže učitelé jiných, především přírodovědných, předmětů to s námi měli jistě těžké. Např. matematik Prof. Petlán z nás byl často zoufalý: jednou při výkladu řešení soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých, když se podíval do našich nechápavých tváří, prohlásil: „vy na mě hledíte jak rozšklebená jitrnica“. A bylo po výkladu. Naše spolužačka Blanka Smutná z Velehradu mu pak na příští hodinu skutečnou jitrnici – nerozšklebenou – přinesla.

Chemik, profesor Vašíček, se nás pokoušel navnadit na chemii, takže často recitoval:

Mordyje chemie, to je moje láska. Vizu-li křivuli (doprovodil pantomimicky), hořím jako květ, ať žije CHEMIE, královna všech věd. Moc ale neuspěl, možná díky genderovému složení naší 4.D.

A biolog Dr. Hubáček, to byla kapitola sama pro sebe – mimochodem, u dnešní studentské generace by mu některé z jeho sexistických výroků prošly jen stěží, posudte:

- *Fibrichová, to by mohla být Miss73, ta postava, ta postava.*
 - *Zichová, tobě už nic nebrání ve spojení s Melichárkem, ty nejsi koacervát.*
 - *Dítě je krásné, ano žáci, ale z dítěte se vyklube třeba dívka, prodejná dívka, to znamená lehká.*
- Ale připomenu i jeden jeho prognostický výrok (je z počátku 70. let!): *Vzpomenete si na nebožtíka Hubáčka, až vás civilizace bude práskat po hlavách.* Ano, vzpomínáme, pane profesore.

* * *

Jako motto pro naši stužku na stužkovací večírek (tip nám tehdy dala mladá začínající latinářka prof. Kelíšková) jsme zvolili latinské *Gutta fortunae prae dolio sapientiae*, neboli *Lepší kapka štěstí, než sud moudrosti*. Tehdejší ředitel moc nadšen nebyl, měl totiž pocit, že tím znevažujeme význam vzdělávání, nicméně naše motto jsme si uhájili...

* * *

Co říci závěrem. Když se nyní každý z nás probírá svými gymnaziálními léty, u většiny pravděpodobně funguje něco, co Sigmund Freud nazval *efektem vytěsnění*, dnes psychology nazývaný *vzpomínkový optimismus* – v paměti z mládí ulpívá jen to příjemné a milé. Nepříjemné věci vytěsňujeme – a čím je člověk starší, tím více se tato tendence prý projevuje.

Tož, nechejme tento vzpomínkový optimismus působit. A zakončeme tuto promluvu v duchu 4. sloky již zmíněné studentské hymny: ***Vivat academia, Vivant professores...*** : *Ať žije akademie, ať žijí profesori, zdráv buď každý její člen, celý sbor buď pozdraven.*

Jménem celé 4.D děkuji upřímně GUH za pozvání na tuto milou akci.

Ladislav Rabušic
Maturitní ročník 1973, zahájení studia září 1969